
Saksbehandler: Mari Gabrielsen
Saksnr.: 15/5128

Behandles av:
Komité for teknikk, kultur og fritid
Kommunestyret

Oppgradering av velveier for kommunal overtakelse

Saksordfører: Svein Hillestad (Ap)

Saksordførers forslag til

v e d t a k:

- 1. Velveier i 2017-listen oppgraderes og overtas av Asker kommune ihht. gjennomføringsmodellen beskrevet i dette saksfremlegget.**
- 2. Tidligere velveiordning fra 2009, avsluttes.**

Sammendrag og saksordførers konklusjon

Asker kommune og vellene i Asker har en gjeldende støtteordning for oppgradering av utvalgte velveier med tanke på kommunal overtakelse. Få veier har kommet til overtakelse og det fremmes nå en sak med forslag til ny løsning. Forslaget innebærer økt innsats fra Asker kommunes veimyndighet i en tidsbegrenset periode, for å oppgradere og overta et utvalg av de mest samfunnsnyttige velveiene i Asker. Med den finansiering som vil være tilgjengelig i perioden 2017-2020, vil oppgradering forløpe fra topp av prioritert velleiliste 2017.

Dagens oppgraderingsordning, inkludert årlig bevilget støtte til denne, opphører i det samme vedtaket.

Svein Hillestad (sign.)
Saksordfører

Rådmannens redegjørelse

- 1. Bakgrunn for saken. Saksopplysninger.**
  - 1.1 Hva saken gjelder.**

Denne saken omhandler velveier i Asker og har som formål å finne en ny løsning på en oppgraderingsordning som har vist seg lite effektiv. Gjeldende velvei-politikk (vedtatt i 2009) har som mål at 2 km velvei hvert år skal oppgraderes og overtas til drift/vedlikehold av kommunen. Det er få konkrete resultater av dette tilbudet og rådmannen har gjennomgått velvei-ordningen på nytt i denne saken. En arbeidsgruppe bestående av Asker velforbund, Asker kommune og saksordfører har gjennomgått eksisterende støtteordninger til velvei og erfaringer knyttet til disse. Basert på dette fremmes nå forslag til ny ordning til politisk behandling.

1.2 Velveier, private veier og gjeldende velvei-ordning

Velveier er private veier, hvor drift og vedlikehold organiseres gjennom velforeninger. Inntil 1985 kunne velveier tas opp i en kommunal tilskuddsordning («velvei-listen»), som omfatter ca. 60 km av Askers 260 km private veier. Disse veiene kan motta driftstilskudd fra kommunen på to ulike måter:

- Brøytetilskudd (til sammen kr 700 000 årlig til fordeling)
- Oppgraderingstilskudd (til sammen ca. kr 230 000 årlig til fordeling). Oppgraderings-tilskuddet skal fordeles på veiprojekter blant de veiene som i 2009 ble plukket ut som prioriterte velveier.

Asker velforbund forvalter oppgraderingstilskuddet, som er akkumulert til ca. 2 mill. kr, på konto på grunn av få gjennomførte prosjekter. Årsaker til at prosjektene ikke kommer i mål, er blant annet mangel på vilje til grunnavståelse eller flytting av murer/hekker i grøfteareal, vanskelig for "vanlige folk" å planlegge veiprojekter og at Asker kommune holder fast på vedtatt "kommunal standard", dvs. tilstrekkelig grøfteareal, veibredde m.m. for effektiv veidrift og overvannshåndtering. Asker velforbund og Asker kommune har et felles ønske om at oppgraderingsordningen i sin nåværende form avsluttes.

I Asker har flere velforeninger de siste årene frasagt seg ansvar for veidrift. Da gjelder Veglovas §54 (om private veier); hver eier, bruker eller de med bruksrett plikter å holde veien ved like. Det opprettes vanligvis et veilag og driftsstøtten fra Asker kommune opphører.

Ordninger for velveier i Røyken og Hurum

Det finnes private veier som administreres av velforeninger også i Røyken og Hurum. Det er imidlertid ingen kommunale tilskuddsordninger til velveier i disse kommunene.

I Røyken bidrar kommunen hverken med støtte til standardheving eller til drift av private veier/velveier. Unntaket er på veilys-siden, der Røyken kommune drifter veilys på mange private veier. Det gjør også Asker kommune. Dersom en vei skal overtas til kommunal drift og vedlikehold av Røyken kommune, kreves det full opparbeidelse til vedtatt kommunal standard.

I Hurum finnes det noen private fellesveier som brøytes av kommunen. Dette er unntak fra prinsippet om at Hurum kommune kun drifter kommunale veier.

1.3 Forslag til ny velvei-ordning

Motivasjonen for å gi kommunal støtte til velveier har vært en viss «offentlig interesse» for veiene. Mange av velveiene har likevel en svært privat karakter og allerede i 2009-saken ble kun et utvalg av veiene lagt til grunn for mulig kommunal overtakelse. Når nå forslag til ny tidsbegrenset velveiordning legges frem i 2017, er det veier av størst interesse for offentligheten og for Asker kommunes mål om økt

andel gående/syklende, som legges til grunn for forslaget. Nytt forslag til velveiordning vil være basert på følgende prinsipper:

- Prioriterte velveier (2017-liste) legges til grunn for oppgradering og overtakelse i en 4-årsperiode (vedlegg 1).
- Asker kommune er byggherre. Veiavdelingen (Samferdsel) kan være bedre rustet til å gjennomføre en rask og kostnadseffektiv oppgradering, enn mange velforeninger.
- Ubenyttede oppgraderingsmidler (kr 2 mill) inngår i finansiering, i tillegg søkes øremerkede investeringsmidler i gjennom HP for en periode på fire år. Veiavdelingens faste budsjetter er ikke aktuelle for oppgradering av velveier.
- Oppgradering starter på toppen av prioritert liste og går så langt ned som oppsparte/tilførte midler rekker (og innen 4 år).
- Vederlagsfri overtakelse av veigrunn gjennomføres av velforeningene i forkant - og som en forutsetning for å bli oppgradert. Dette begrunnes i prinsippet om at kommunen eier kommunal vei og at effektiv kommunal veidrift krever eierskap til veigrunn (vedlegg 3).
- Politisk vedtak om «kabler til bakke» vurderes i hvert enkel veitilfelle, men ligger ikke som en forutsetning. Erfaringsmessig er dette så kostbart å initiere på egenhånd at det vil sette en stopper for oppgradering innenfor tilgjengelige midler.
- Utfordringer knyttet til endring i klima og nedbørsmengder stadfester Asker kommunes krav til kommunal standard på veier som skal overtas (veier må ha tilstrekkelig grøfteareal til å håndtere overvann etc.).
- Veiene som overtas av kommunen går ut av listen over brøytetilskudd til vellene. Det stipuleres et forventet kommunalt årlig forbruk til drift og vedlikehold av disse overtatte veiene – og driftsbudsjett til Samferdsel økes tilsvarende.
- Veier på prioriteringslisten (2017-listen), som ikke lykkes i grunnavståelse innen tidsfrist, kan overtas også etter avslutning av ordningen. Men da må oppgradering foregå for egen innsats og finansiering. Veier kan for øvrig overtas ihht. plan- og bygningsloven (gjelder regulerte veier som opparbeides iht. regulering).
- Øvrige veier forblir private.

1.4 Prioritering av velveier

I møte i komité for teknikk, kultur og fritid (TKF) den 17.03.16 ble metodikk for utvelgelse av prioriterte velveier vedtatt. Samtlige registrerte velveier (164 stk) er gjennomgått av veiavdelingen med karaktergivning etter kriteriene vedtatt i møtet 17.03.16.

a	<i>Skolevei med samlende funksjon (gjennomfartstrafikk)</i>
b	<i>GS-vei med samlende funksjon (til viktige målpunkter for mange)</i>
c	<i>Gjennomfartstrafikk bil; brukes av langt flere enn tiltenkt/beboerne</i>
d	<i>Viktig for sammenheng i det kommunale veinettet</i>
e	<i>Viktig turvei</i>

Dette resulterte i en liste over veier som oppfyller minst ett av kriteriene, og listen toppes av de som oppfyller alle fem. Kriteriene er tillagt en vektning, hvor tilfredsstillelse av kriterium «a» er vektet høyest og «e» lavest. Prioriteringslisten var så på høring i velforeningene og innspillene ble behandlet i arbeidsgruppen for

velveisaken. Vedlagte prioriteringsliste er den oppdaterte etter høringen og inneholder 34 veier (12 km).

Med dette mener arbeidsgruppen i velveisaken at det er gjort en objektiv vurdering av veiene. Asker velforbund har drøftet arbeidsmetoden og kriteriene på eget styremøte, i tillegg er kriterier og arbeidsmetodikk lagt frem til politisk behandling underveis. Veier som ikke har fått tildelt karakter på noen av kriteriene, er å anse som privat anliggende. Det kan på disse veiene være trafikk utover beboere, men veiene er ikke spesielt sterkt belastet på grunn av andre trafikanter.

1.5 Forutsetninger, forhold til budsjett/økonomiplan, jus, avtaler m.v.

Et grovt kostnadsoverslag antyder at oppgradering av de 34 prioriterte veiene, som utgjør 12 km av 60 km velveier, vil kunne koste om lag 14 mill. kr. Mange av veiene på listen er korte veistrekninger. Asker velforbund har stående 2 mill.kr som vil kunne inngå i finansieringen, og det kan da forslagsvis søkes bevilget ytterligere 12 mill. kr i HP fordelt på fire år. Fire år antas å sikre:

- Ferdigstilling av arbeidet innen rimelig tid, slik at ressurser (ansatte) i Asker kommune fristilles til ordinære arbeidsoppgaver.
- Tilstrekkelig med tid for vellene til å organisere arbeid med grunnavståelse. Prioriterer ikke veioppsittere denne muligheten innen fire år, anses tilbudet om hjelp å kunne bortfalle.
- Investeringsmidler fordelt på fire år gir Asker kommune fleksibilitet til å fordele prosjekter over tid ettersom avtaler om grunnavståelse inntreffer, og for å kunne organisere byggingen kostnadseffektivt.

Rådmannen ønsker å fremme saken med en konsekvens at midler disponeres gjennom HP de fire neste årene. Det foreslås en fordeling på perioden 2017-2020 på 3-3-3-3 mill. kr (eksklusiv de 2 mill. kr som står på Asker velforbunds konto). Ved lavere bevilgninger enn foreslått her, vil man jobbe seg fra toppen av lista og så langt ned midlene rekker.

Det er en forholdsvis stor usikkerhet knyttet til antall veier som vil klare gjennomføringen. Dette kan for eksempel knyttes til utfordringer med grunnavståelse eller flytting av hekker etc. ut av veiareal. Det anses likevel som grunneiers bidrag i et samarbeid der oppgradering og overtakelse foreslås bekostet av Asker kommune. Midler som ikke er benyttet ved utløpet av fireårsperioden vil trekkes tilbake/nulles ut gjennom HP-behandling.

En økning i antall kilometer kommunale veier (opp til 12 km i forbindelse med denne saken) bør gi utslag i tilsvarende økning i HP til driftsbudsjettet til Samferdsel. Brøytetilskuddet som faller bort ved overtakelse er ikke basert på full kostnadsdekning. Rådmannen vil hvert år legge frem et overslag for kostnader forbundet med årlig drift og vedlikehold, for at overtakelse av velveiene ikke skal gå på bekostning av driften på veiene kommunen allerede eier.

2. Tidligere behandling

2016 – TKF 01.12.16: Orientering og liste «Prioriterte velveier 2017» til høring.

2016 – TKF 17.03.16: Metodikk for prioritering blant velveiene vedtatt.

2015 – TKF 07.05.15: Utnevnelse av saksordfører til ny veiveisak, samt vedtak om grunnlaget for prioritering av velveier i den nye saken. 27.10.15: Saken fikk ny saksordfører etter kommunevalget.

3. Rådmannens vurderinger

Gjeldende oppgraderingsordning for velveier har ført til mye usikkerhet rundt vedlikehold av veier og i verste konsekvens en forringelse av kvalitet ettersom vedlikeholdsarbeidet utsettes fordi man «venter på at noe kanskje skal skje». Rådmannen ser at endringer i velforeningenes rolle i dag, sammen med moderne krav til veivedlikehold, i mange tilfeller fører til at velforeninger frasier seg veiansvar til de private veioppsitterne. En del velveier er likevel av offentlig interesse, men eksisterende velvei-lister er ikke dagsaktuelle i forhold til Asker kommunes målsetninger om økt bruk av sykkel, gange og kollektivtransport.

Rådmannen mener at vedtatt og benyttet arbeidsmetodikk muliggjør en god avslutning på en oppgraderingsordning som har vist seg lite funksjonell. Kriteriene som velveiene er vurdert etter i 2016 sikrer en ryddig gjennomgang og en høring er gjennomført for å korrigere eventuelle uteglemte veier.

Forslag til gjennomføringsmodell vil sørge for en rask fremdrift i oppgradering til tilfredsstillende standard for kommunal overtakelse. Rådmannen anser de prioriterte veiene som allmennyttige for trafikanter i Asker kommune. Samtidig er det ryddig at veiene som ikke innfrir nye kriterier for prioritering forblir private veier og at vedtaket fra 2009 oppheves i denne saken. Dersom samtlige velveier på den fullstendige velveilisten (164 stk) skulle vært oppgradert etter ny gjennomføringsmodell, er dette stipulert til en kostnad på 73 mill. kr. Rådmannen anser den foreslåtte prioritering som en nødvendig og ryddig modell for Asker kommunes innsats på området.

Veidriften på private veier (som ikke overtas) kan fremdeles organiseres gjennom velforeninger, der dette er ønskelig. Brøytetilskuddet som tilfaller velveier som ble godkjent inntil 1985 (per i dag gjenstår 164 veier), berøres ikke i denne saken.

Lars Bjerke
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1. Prioriterte velveier 2017 v2.
2. Høring av velveiliste
3. Notat om offentlig veg